

Tegning: Marvin Halleraker

Farevarsel! Se opp for ekstremværet Donald.

Heldigvis er ikke Norge et «shithole country».

K | Kommentar
Kjetil B. Alstadheim
Politisk redaktør

S pikre lemmer for vinduene? Feste løse gjenstander? Hamstre hermetikk? Lagre vann?

Både i Norge og EU sitter politikere og vurderer hvordan de kan bli truffet av ekstremværet Donald.

Blir det som en flytur med litt turbulens slik at det holder å passe på at setebeltet er festet (og at man har sjekket hvor nærmeste nødutgang er)? Eller vil hus og fabrikker bli tatt av flommen og tak og trygghet blåses bort?

Denne uken delte statsminister Jonas Gahr Støre (Ap) ut brosjyrer med beredskapsråd i postkassene til folk i Asker. Selv har han og regjeringen i flere måneder -

og det skulle bare mangle - vurdert hva den må gjøre for å forberede seg på at Donald Trump kan bli president i USA igjen.

Problemet er uforutsigbarheten. Hva vil Trump gjøre? Hvilke folk vil han ta med seg inn i maktes korridorer denne gang?

Egenberedskap. Så en del av strategien har vært å forberede landet på en utvikling som uansett kommer.

Det gjelder ikke minst satsingen på forsvar. Langtidsplanen fra regjeringen og forsvarsforliket på Stortinget innebærer en kraftig styrking av forsvarsevnen. Det er nødvendig i en ny tid der det igjen er en blodig storkrig i Europa.

Det trengs også fordi Europa må ta mer ansvar for egen sikkerhet. Uansett hvem som vinner presidentvalget, vil USAs oppmerksomhet vende seg gradvis mer mot Stillehavet og Kina.

Samtidig trenger norsk trygghet et nært samarbeid med USA. Da Norge i vinter inngikk en ny avtale om såkalte omforente områder der amerikanerne kan drive trening og ha folk og utstyr, var det et nytt tiltak for å sikre at relasjonen bevares.

I regjeringen er håpet dessuten at også en Trump-administrasjon vil skjønne at det er smart å være god venn med Norge for å følge med på hva russerne driver med i nord.

Noe annet kan bli verre, nemlig handel.

Klemfare. Heller ikke dette er en type trobbel som bare kommer med Trump. USA har mistet troen på frihandel og globalisering. President Joe Biden beholdt mange av de proteksjonistiske tiltakene Trump innførte. I tillegg har Biden kommet med sine egne i den store klimapakken med massive skattesubsidier til bedrifter som investerer i USA.

Men Trump vil dra til enda mer. EU-landene forbereder sitt svar. Det kan bli handelskriger med både USA og Kina. Risikoen er at Norge kommer i klem. Slik er det å ha valgt utenforskap. Kanskje kan EØS-samarbeidet gjøre at EU unntar Norge selv om toll ikke er en del av avtalen. Da EU i 2018 svarte på Trumps ståltoll, var det nettopp EØS som ble redningen. Det kan ikke tas for gitt at det vil skje igjen.

Støre har sagt lite offentlig om hva som kan bli konsekvensene

om Trump blir valgt, eller hva han synes om ulike krumspring fra den tidligere presidenten.

Om Trump blir valgt, vil Støre fortsatt prøve å ha en lav profil. Han vil si minst mulig. Også det er en del av strategien. Når Trump sier sprø og farlige ting, vil ikke Norges statsminister stå fremst med pekefingeren. Prisen for noe slikt kan nemlig fort bli for høy. Støre-regjeringen vil heller jobbe i det stille for å ta vare på forholdet til USA, prøve å få særbehandling fra tollkroll og påvirke der det måtte være mulig.

Den største usikkerheten for Norge og EU er hvordan ekstremværet Donald kan treffe Ukraina. Om Trump ikke lykkes med å få til fred på én dag, som han sier, hva skjer da? Er det ukrainerne eller Vladimir Putin han vil skvise? Skal Ukraina påtvinges en «fred»?

Bruk naboer. Om USA svikter Ukraina, får Europa et enormt problem i fanget. Hva det kan utløse, vet ingen. Men om USA faktisk svikter europeisk sikkerhet, må Europa selv ta et enda større ansvar. Den opptrappingen ulike land nå gjør, vil bare være en start. Initiativene i EU til sterkere

koordinering innen forsvar og sikkerhet kan virkelig få fart.

Norge står utenfor dette samarbeidet, men Støre-regjeringen har lagt seg tett inntil EU også her, blant annet med en ny avtale tidligere i år om partnerskap om forsvar og sikkerhet.

Slik sett har Støre - med Senterpartiet vrangvillig på slep - fulgt et av rådene som folk nå får i de brosjyrene han var med på å dele ut:

«Husk at familie, venner og naboer kan samarbeide om egenberedskap.»

Norge har slike naboer både i EU og på De britiske øyer.

I tillegg kommer en lærdom fra da Høyres Erna Solberg var statsminister. Hun lyktes med å sjarmere Trump. Solberg fortalte ham om Norges handelsunderskudd mot USA og viste frem tall over hvor mange arbeidsplasser norske innkjøp gir i ulike amerikanske delstater.

Etterpå var Trump så fornøyd at han uttalte at han skulle ønske seg flere migranter fra land som Norge i stedet for fra «shithole countries».

For Støre blir en hovedoppgave å holde fast i nettopp at Norge er det motsatte av et møkkaland.